

Tal av Marie Persson Njajta

Landspartiet Svenska Samer

Sametingets plenum Sjädtavaellie 24 februari 2021

Samiska rättigheter

Ordförande, ledamöter och åhörare

Regeringen har aviserat en översyn av rennäringslagstiftningen. Vårt parti har deltagit vid möte med departementet och överlämnat skrivelser med krav på översynen. Vi kommer att fortsätta följa utredningsprocessen som är en oerhört viktig fråga. Rennäringslagen är en diskriminerande lagstiftning som idag används emot samer och utestänger många samer från sina hävdvunna rättigheter och marker. Det är en lagstiftning som bygger på ett rasbiologiskt tankegod.

Vi i Landspartiet Svenska Samer är ett parti med rötterna i den samiska rättighetskampen. Vi arbetar inkluderande och för hela det samiska folket. Vi får än idag kämpa för att kommande generationer inte ska behöva kämpa på samma sätt som vi. Det enda vi vill är att föra vår kultur vidare till våra barn. De rättsliga övergreppen, vardagen och rättighetskampen gör att många samer mår väldigt dåligt. Vissa delar, t.ex. skogssamisk och sydsamisk kultur har blivit särskilt utsatta. Även kvinnors situation.

I regeringens minnesanteckningar efter möte med Sametingets styrelse, kan man utläsa att det Sametingets styrelse fört fram är att det är samebyarna som är rättighetsinnehavare. Samebyarna. Inget omnämnande av enskilda samer och vart är det samiska folket?

Sametingets styrelse representerar hela det samiska folket, oavsett om de vill det eller ej. Men majoriteten av alla samer verkar inte räknas. Sametingets agerande och hållning i frågan är av avgörande betydelse och kommer att vara det kommande mandatperiod.

Rättighetsfrågan är en vattendelare inom Sametinget och har varit det sedan Sametinget bildades. Många samer har bevittnat, vuxit upp med och begravts med, att alla försök till lösningar framåt har kastats i papperskorgen eller gömts undan i en byrålåda. Den senaste i raden är den s.k. Modern samepolitik som nuvarande styrelseblocket infört. Det vi vet säkert är att det inte lett till något konkret över huvud taget.

Vårt parti är redo att diskutera lösningar framåt för vi ser ingen annan väg än att rättighetsfrågan för alla samer måste lösas. Vi ser hur samer, samisk kultur och livsföringar går under i desperat väntan på en lösning. Hur samiska familjer och barn behandlas som främlingar, turister eller inkräktare på sina gamla lapps katteland, renbetesland och fisksjöar.

Vi vet att samer idag lever och verkar i sina marker men under stora svårigheter och under diskriminerande former. Så länge man inte står under samebyns beskydd är det i princip omöjligt att leva i markerna med stöd av sin samiska rätt. Men vi har rättigheter och försöker föra våra livsföringar vidare. Även om det är svårt. Ibland nästan helt omöjligt. Det är inte alla som orkar. Det här är en kollektiv sorg. Ett enormt misslyckande.

Varför kämpar man? Ja, vad är alternativet?

Om man ska orka leva måste man kämpa. Alternativet är att lämna sina marker, sitt språk och sina livsföringar. Är det ett alternativ? Nej, inte för mig och inte för oss.

Samiska livsföringar förs inte vidare hemma vid ett köksbord. Det är något man lever och gör i markerna.

För oss är den samiska traditionella mångfalden oerhört viktig. Den har alltid funnits i Saepmie. Alla delar och alla samer, är viktiga och beroende av varandra. Vi samer har alltid varit beroende av varandra, där den ena samens inte är mer värd än den andra.

Jag undrar:

När glömde Sametinget och hela Sápmi, att alla samer har fått i uppdrag från sina förfäder att förvalta kulturarvet, våra marker och vatten och föra det vidare till sina barn och kommande generationer?

Gäjhtoë.

Marie Persson Njajta